

MALTA

QORTI TAL-APPELL
(Sede Inferjuri)

ONOR. IMĦALLEF
LAWRENCE MINTOFF

Seduta tat-12 ta' Ġunju, 2024

Appell Inferjuri Numru 96/2019 LM

Warren Tabone Valletta
(Detentur tal-Karta tal-Identità Maltija Nru. 309883(M))
('l-appellant')

vs.

C. Fino & Sons Ltd (C 2468)
('l-appellata')

Il-Qorti,

Preliminari

1. Dan huwa appell magħmul mir-rikorrent **Warren Tabone Valletta (K.I. nru. 309883(M))** [minn issa 'l quddiem 'l-appellant'] mis-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) [minn issa 'l quddiem 'l-Ewwel Qorti'] mogħtija fid-9 ta' Ottubru, 2023, [minn issa 'l quddiem 'is-sentenza appellata'], fejn iddeċidiet it-

talbiet tal-appellant fil-konfront tal-intimata s-soċjetà **C. Fino & Sons Ltd (C 2468)** [minn issa 'l quddiem 'is-soċjetà appellata'] billi laqgħet ir-raba' eċċezzjoni tas-soċjetà appellata, u b'hekk ċaħdet it-talbiet tiegħu, bl-ispejjeż kontrib.

Fatti

2. L-appellant kien xtara kċina mingħand is-soċjetà appellata fl-24 ta' Mejju, 2017 tad-ditta *Veneta Cucine* bil-prezz ta' €8,095.72, fejn gie miftiehem li din kellha tiġi nstallata fil-gimgha tal-4 ta' Settembru, 2017, iżda wara diversi talbiet għall-posponiment tal-installazzjoni tal-kċina magħmula mill-appellant stess, din giet ikkonsenjata ġewwa l-garaxx tiegħu fit-13 ta' Novembru, 2017, u tpoġġiet fil-lok mill-impjegati tas-soċjetà appellata fid-29 ta' Novembru, 2017. L-appellant jallega li dakinhar stess huwa seta' jikkonstata diversi grif fuq il-bibien, u l-għada l-ħsara dehret iktar estensiva, fejn gie nnutat ukoll li kien hemm il-kolla mwaħħla fuqhom ukoll. Kien hemm diversi tentattivi bejn il-partijiet sabiex il-kwistjonijiet jiġu riżolti, iżda wara li l-pannelli tal-bibien inbidlu diversi drabi, l-appellant irrifjuta li dan jerga' jsir.

Mertu

3. L-appellant għalhekk istitwixxa proċeduri quddiem l-Ewwel Qorti permezz tal-preżentata ta' Avviż fit-23 ta' Mejju, 2019, fejn ħarrek lis-soċjetà appellata sabiex tgħid għaliex m'għandhiex tiġi kkundannata minn dik il-Qorti sabiex:

“Tirrifondih lura s-somma ta’ ħdax il-elf, seba’ mija u ħamsa u disgħin ewro u tnejn u sebgħin ċenteżmu (Eur 11,795.72) liema somma tikkonsisti fi tmint’elef u ħamsa u disgħin ewro u tnejn u sebgħin ċenteżmu (Eur 8,095.72) rappreżentanti l-valur tal-kċina mixtrija minnu mingħandek fl-10 ta’ Novembru 2017 mħallsa lilek, u fi tliet elef u seba’ mitt ewro (Eur 3,700) rappreżentanti l-valur tal-wiċċ tal-istess kċina u dan stante li l-istess kċina, minkejja li ingħatajt kull opportunità sabiex tirrimedja għannuqqasijiet riskontrati fiha, baqgħet mhux tal-kwalità pattwita u b’diversi difetti.

Bl-ispejjeż, inkluż dawk tal-ittra uffiċjali bin-numru 4551/2018 u bl-imgħax legali kontra s-soċjetà konvenuta li rappreżentanti tagħha huma minn issa ingħanti in subizzjoni.”

4. Is-soċjetà appellata eċċepiet is-segwenti:

- “1. Illi in linea preliminari u mingħajr preġudizzju għall-eċċezzjonijiet sussegwenti r-rikorrent għandu qabel xejn ifisser aħjar l-azzjoni intentata minnu u l-artikoli tal-liġi in sostenn tal-istess talbiet u dana sabiex l-esponenti intimata tkun tista’ tagħti l-eċċezzjonijiet opportuni. Illi l-kumpanija intimata tirriserva li tippreżenta eċċezzjonijiet ulterjuri hekk kif l-attur jiddikjara liema azzjoni huwa qiegħed jipproponi bir-rikors promotur tiegħu;*
- 2. Illi in linea preliminari ukoll u mingħajr preġudizzju għall-eċċezzjoni preċedenti u dawk sussegwenti t-talbiet attriċi huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż u dana peress illi t-talbiet attriċi huma insostenibbli u kif ukoll mingħajr ebda bażi fil-fatt jew fil-liġi.*
- 3. Illi f’każ illi r-rimedju huwa dak dettat mill-Artikoli 1390 ta’ Kapitolu 16, bażat fuq in-nuqqas tal-kwalità mwiegħda, din ma tistax tregi u dan, fost raġunijiet oħra, peress illi r-rikorrent, fil-mument tal-konsenja tal-oġġett mibjugħ, seta’ jagħżel jew li jirrifjuta l-ħaġa u jitlob ukoll id-danni jew li jirċievi l-ħaġa bi prezz anqas, ħaġa li ma saritx, tant illi l-kċina in kwistjoni, sentejn wara li ġiet installata, għadha fil-pussess tiegħu.*
- 4. Illi sussidjarjament u mingħajr preġudizzju għas-suespost, l-allegati difetti imsemmija fir-rikors promotur ma humiex essenzjali jew sostanzjali u f’każ li jiġu pruvati, jistgħu faċilment jiġu rimedjati, u l-istess rikorrent ma għandux dritt jitlob la r-rifużjoni tal-prezz u lanqas danni anċillari li allegatament soffra, iżda, jekk xejn, li dawk id-difetti jiġu riparati.*

Salv għal eċċezzjonijiet ulterjuri.”

Is-Sentenza Appellata

5. L-Ewwel Qorti waslet għas-sentenza appellata billi kkunsidrat is-segwenti:

“Kunsiderazzjonijiet legali

14. *It-talbiet tar-rikorrent huma:*

- *ir-rifużjoni tal-prezz totali tal-kċina mħallas lill-intimata u,*
- *ir-“rifużjoni” tal-prezz ta’ wiċċ il-kċina, mixtri mingħand terzi*

minhabba li l-kċina baqgħet mhux tal-kwalità pattwita u b’diversi difetti.

15. *Fil-materja ta’ kompravendita ix-xerrej li jhossu aggravat bl-inadempjenza tal-venditur għandu diversi rimedji fosthom, fil-każ tas-sejbien ta’ difetti moħbija: l-azzjoni **redibitoria** (ir-ritorn lura tal-oġġett mibjugħ u t-talba għar-rifużjoni tal-prezz) jew **stimatoria** (iż-żamma tal-oġġett mibjugħ u t-talba għar-rifużjoni ta’ parti mill-prezz skont kif stabbilit mill-Qorti) taħt l-Art. 1424, 1426 u 1427 tal-Kodiċi Ċivili, u fil-każ tan-nuqqas ta’ konsenja tal-oġġett skont il-kwalità pattwita l-azzjoni taħt l-Art. 1390 fejn ix-xerrej jista’ jagħżel jew li jirrifjuta l-ħaġa u jitlob id-danni jew li jirċievi l-ħaġa bi prezz anqas fuq stima ta’ periti.*

16. *Kif ġie ritenut fil-ġurisprudenza:*

“Illi huwa stabbilit sewwa li meta l-ħaġa mibjugħa ma tkunx dik tal-kwalità miftehma, wieħed ma jistax jitkellem dwar vizzju redibitorju, imma ta’ każ ta’ nuqqas ta’ twettiq tal-kuntratt li m’għandha x’taqsam xejn mal-garanzija tal-vizzji redibitorji. (fn. 22 App. Ċiv. 16.2.1945 fil-kawża fl-ismijiet Buttigieg vs Hirst noe (Kollez. Vol: XXXII.i.163) u App. Ċiv. 27.5.1957 fil-kawża fl-ismijiet Portelli vs Grima (Kollez. Vol: XLI.i.341), kif kwotati fis-sentenza **Morina Aquasport Limited v. Eastern Star Limited** (PA, Cit Numru. 1355/2000/1 JRM, 31/05/2012)). Iż-żewġ azzjonijiet ma joqgħodux flimkien, u dan sewwasew minhabba l-kawżali inerenti għal kull waħda minnhom, u kif ukoll għar-rimedji partikolari mogħtija lix-xerrej taħt kull waħda (fn. 23 **Apex Interiors Ltd v. Martin Camilleri** (App. Inf. 20/10/2004 PS) Kemm hu hekk, huwa miżmum b’taġħlim dottrinali li “l’azione della risoluzione della compravendita per difetto della qualità della cosa venduta si inquadra nella disciplina generale dell’azione di risoluzione per inadempimento. Pertanto non ogni difetto di qualità della cosa venduta giustifica la risoluzione del contratto, la quale dev’essere, invece, esclusa nei casi di inadempienza di scarsa importanza di difetto

di qualità tollerabile”. (fn. 24 G Pescatore & C Ruperto Codice Civile Annotato (7a Ediz) Pag. 1553)

17. Issa kif inhuwa magħruf, il-parti rikorrenti f'kawża ma jindaħlilha ħadd fl-għażla tagħha ta' liema azzjoni trid tmexxi 'l quddiem. Dan premess, hemm għażliet li ma jhallux lil dik il-parti titfa' kollox f'qoffa waħda bit-tama li xi ħaġa tajba toħroġ minnha. Hekk pereżempju fil-qasam tal-liġi tal-kuntratti ta' bejgħ, huwa miżmum li l-kumpratur ma jistax imexxi 'l quddiem l-azzjoni redibitorja u stimatorja fl-istess nifs. (fn. 25 **Burmarrad Commercials Limited v. Michael Bugeja et** (PA, 31/05/2012, Rik Numru 813/08 JRM)) Daqstant ieħor il-qrati għarfu l-effetti u d-differenzi bejn azzjoni mibdija taħt l-artikolu 1390 tal-Kodiċi Ċivili u oħra mibdija taħt l-artikolu 1427 tal-istess Kodiċi (fn. 26 **Rizzo noe v. Zammit** (App. Ċiv. 15/12/1997, Kollez. Vol: LXXXI.ii.944)).
18. L-ewwel eċċezzjoni tal-intimata hija fis-sens illi m'huwiex daqstant ċar liema azzjoni qiegħed jeżerċita r-rikorrent. Bir-raġun, il-kliem użat mir-rikorrent fl-avviż tat-talba m'huwiex daqstant feleċi in kwantu qed jitlob ir-“rifużjoni” tal-prezz tal-oġġett mibjugħ mingħand il-venditur kif ukoll ir-“rifużjoni” tal-prezz ta' oġġett ieħor, mhux mibjugħ mill-venditur imma minn terzi, ossia l-prezz tal-wiċċ tal-bank tal-kċina. Di più ir-rikorrent mhuwiex qed jitlob espressament ix-xoljiment tal-kuntratt u lanqas m'huwa qiegħed jirrifjuta l-oġġett mibjugħ lilu.
19. In effetti kif impostata l-azzjoni, in kwantu għall-premessa tar-rikorrent illi l-kċina ma kienx tal-kwalità pattwita u t-talba għar-rifużjoni tal-prezz sħiħ, indiskutibilmement dan jagħmel l-azzjoni tiegħu inerenti għall-azzjoni ta' xoljiment taħt l-Art. 1390 tal-Kodiċi Ċivili. Dan huwa filfatt ammess minnu fin-nota ta' sottomissjonijiet finali tiegħu fejn stqarr inter alia illi: “ir-reqwiziti tal-**artikolu 1390 tal-Kap. 16** (enfasi u sottolinear tal-Qorti) ġew sodisfatti pjenament mill-esponenti hekk kif minkejja li l-esponenti ta bosta opportunitajiet lis-soċjetà intimata biex tirrimedja għad-difetti fil-kċina provduta minnha b'mod sodisfaċenti, hija naqset li tagħmel dan wara erba' tentattivi u kien għalhekk li talab rifużjoni tal-flus imħallsin minnu”. Hekk ukoll fis-seduta tad-9 ta' Marzu 2020, r-rikorrent tramite l-avukat tiegħu ddikjara illi: “l-azzjoni miftuħa minnu hija għal rifużjoni tal-prezz imħallas għall-oġġett mixtri mir-rikorrent li sal-lum għadu mhux konsenjat kif ukoll risarciment ta' spejjeż u danni inkorsi” (fn. 27 Fol 13)
20. Fl-istess nota ta' sottomissjonijiet finali tiegħu r-rikorrent jinvoka ukoll, għall-ewwel darba fil-kawża, id-disposizzjonijiet tal-Att dwar l-Affarijiet tal-Konsumatur (Kap. 378 tal-Liġijiet ta' Malta) ossia l-Art. 74 et. seq. li jittrattaw ir-rimedji disponibbli għal konsumatur f'każ li l-oġġett mixtri ma jkunx in konformità mal-kuntratt tal-bejgħ, f'liema każ il-konsumatur jista' jew jeżerċita d-dritt li jesigi li l-oġġett jiġi

miġġub konformi, jew li jirċievi tnaqqis proporzjonat fil-prezz (skont l-Art. 74 u 76(1)) jew li jittermina l-kuntratt (skont l-Art. 74 u Art. 78A).

21.

22. *Sabiex jeżerċita d-dritt li jittermina l-kuntratt taħt il-Kap. 378 tal-Liġijiet ta' Malta, l-Art. 74(3) jistipula illi:*

'74(3) Il-konsumatur għandu jkollu d-dritt għal tnaqqis proporzjonat fil-prezz f'konformità mal-artikolu 76(1) jew għat-terminazzjoni tal-kuntratt tal-bejgħ f'konformità mal-artikolu 78A fi kwalunkwe wieħed mill-każijiet li ġejjin:

- (a) il-bejgiegħ ma jkunx lesta t-tiswija jew is-sostituzzjoni jew, fejn applikabbli, ma jkunx lesta t-tiswija jew is-sostituzzjoni f'konformità mal-artikolu 75(3) u (4), jew il-bejgiegħ ikun irrifjuta li jġib l-oġġetti f'konformità skont is-subartikolu (4);**
- (b) jirriżulta nuqqas ta' konformità minkejja li l-bejgiegħ ikun ipprova jġib l-oġġetti f'konformità;**
- (c) in-nuqqas ta' konformità tant ikun ta' natura serja li jiġġustifika tnaqqis immedjat fil-prezz jew it-terminazzjoni tal-kuntratt tal-bejgħ; jew**
- (d) il-bejgiegħ ikun iddikjara, jew ikun ċar miċ-ċirkustanzi, li l-bejgiegħ ma jkunx se jġib l-oġġetti f'konformità fi żmien raġonevoli, jew mingħajr inkonvenjent sinifikanti għall-konsumatur.**

Ir-rikorrent fin-nota finali tiegħu jagħmel riferenza għal Art. 74(3)(a) u (b) bħala applikabbli għall-każ odjern billi fil-fehma tiegħu: "minkejja li l-intimat ingħata diversi opportunitajiet biex isewwi jew jissostitwixxi l-panels tal-esponenti, dan ix-xogħol qatt ma sar b'mod sodisfaċenti minkejja li għaddew bosta xhur, u għaldaqstant l-esponenti m'għadux marbut li jaċċetta aktar tiswijiet".

23. *Fil-kawża fl-ismijiet **Charles Azzopardi et. v. J.C.R. Limited** (PA, Rik Nru 710/12 JPG, 11/04/2016) deċiża fl-ewwel istanza, intqal hekk mill-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili f'kuntest simili:*

"... minn qari tar-rikors guraumentat il-Qorti tqis fondat l-argument tas-soċjetà ntimata illi l-azzjoni tar-rikorrenti ma hijiex u ma tistax tkun ibbażata fuq il-Kapitolu 375. Il-lingwaġġ użat mir-rikorrenti fir-rikors promotur tagħhom juri biċ-ċar illi l-azzjoni tagħhom hija bbażata fuq il-Kodiċi Ċivili u mhux fuq l-Att dwar l-Affarijiet tal-Konsumaturi. Filwaqt illi l-Kodiċi Ċivili jitkellem rigward kwalità pattwita u difetti moħbija, il-Kapitolu 375 jitkellem dwar oġġetti li jkunu "...konformi mad-

deskrizzjoni u l-ispeċifikazzjonijiet fil-kuntratt tal-bejgħ...”; “...adattati għall-iskop partikolari li għalih il-konsumatur ikun jeħtiegħom u li jkun għarraf bihom lill-kummerċjant meta kien qed jagħmel il-kuntratt”; “...adattati għall-iskop li għalih oġġetti tal-istess tip normalment jintużaw”; u “...juru l-kwalità u l-kapaċità li huma normali f’oġġetti tal-istess tip u li l-konsumatur jista’ raġonevolment jistenna.”

Fil-każ odjern, ir-rikorrenti ma intavolawx din l-azzjoni għaliex il-prodott mibjugħ lilhom mis-soċjetà ntimata ma kienx konformi mad-deskrizzjoni fil-kuntratt tal-bejgħ, jew għaliex ma kienx adattat għall-iskop partikolari jew li għalih normalment jintuża l-oġġett, jew li ma weriex il-kwalità u l-kapaċità li huma normali u li r-rikorrenti bħala konsumaturi setgħu raġonevolment jistennew. Minflok, kif jidher mid-diċitura tar-rikors tagħhom, l-atturi bbażaw din il-kawża fuq difett moħbi u/jew nuqqas ta’ kwalità moħbija, kawżali estranei għall-Kapitolu 375.

Għalkemm ir-rikorrenti kellhom kull dritt illi jintavolaw l-azzjoni tagħhom ai termini tal-Kapitolu 375, ma kellhomx dritt illi jibdlu għal kollox is-sura tal-azzjoni tagħhom fin-nota ta’ sottomissjonijiet. Ma jkunx ġust fil-konfront tas-soċjeta ntimata jekk din il-Qorti tippermetti lir-rikorrenti jibdlu l-indoli tal-azzjoni proprju fl-aħħar minuta mingħajr l-ebda pre-avviż lis-soċjetà ntimata li għandha dritt fundamentali għall-equality of arms f’litigazzjoni. Ġaladarba ir-rikorrenti għażlu li jistitwixxu l-azzjoni tagħhom fuq id-dettami tal-Kodiċi Ċivili, ma jistgħux issa jinvokaw korp ta’ liġi ieħor; semmai messhom talbu permess lil Qorti sabiex jagħmlu korrezzjoni fl-att promotur biex b’hekk is-soċjetà ntimata kien ikollha ċ-ċans illi tirrispondi, u jekk jingħata permess għal korrezzjoni, illi tiddefendi ruħha kontra din il-pretensjoni tar-rikorrenti.

Għalhekk il-Qorti tqis illi is-sottomissjoni tar-rikorrenti illi l-azzjoni tagħhom hija bbażata fuq il Kapitolu 375 u mhux fuq il-Kodiċi Ċivili huma insostenibbli.”

23. Fis-sentenza tagħha tat-28 ta’ April 2021 fl-istess kawża l-Qorti tal-Appell però ma kienetx tal-istess fehma u filfatt esprimiet ruħha kif ġej fuq l-istess materja:

“... din il-Qorti tirrileva mill-ewwel li r-riferenza għall-Att Dwar l-Affarijiet tal-Konsumatur jidher li saret “as an after thought”. Kif osservat l-ewwel Qorti, l-azzjoni attriċi hija bażata fuq kliem li joħroġ mill-provvedimenti tal-Kodiċi Ċivili, l-aktar dawk relatati mal-istitut ta’ bejgħ, u kien matul il-kors tal-kawża li l-atturi dehrilhom li jkun aħjar li jibbażaw il-kawża tagħhom fuq l-imsemmi Kap. 378. Kemm hu hekk, fir-rikors promotur ma hemm ebda riferenza għall-Att issa invokat, u lanqas ma tintuża l-diċitura li tintuża fl-Att.

Madanakollu, huwa prinċipju tal-ordinament ġuridiku li dak li jista' jiġi salvat, jiġi salvat. Kawża m'għandhiex tintilef jew tintrema 'l barra minhabba nuqqas tal-avukat tal-parti, u jekk hu possibbli, il-kawża trid tiġi mismugħa u deċiża fuq il-mertu tagħha. Meta jingħad li l-oġġett mhux tal-kwalità pattwita, dan ifisser, fi kliem l-imsemmija liġi tal-konsumatur, illi l-oġġett mibjugħ u/jew il-karatteristiċi jew kwalitajiet tiegħu ma jkunux jaqblu ma' dak illi kien miftiehem bejn il-partijiet. Infatti, l-Artikolu 73 tal-imsemmi Kap. 378, jagħti diversi eżempji ta' nuqqasijiet li, fi stil li kien miktub il-Kodiċi Ċivili, jistgħu kważi kollha jitqiesu taħt il-kappa ta' nuqqas ta' kwalità pattwita. L-Artikolu 73(1) tal-Att, fil-fatt ... effettivamente ... qiegħed jiżgura li l-oġġett mibjugħ lill-konsumatur ikun oġġett tal-kwalità pattwita.

Għalhekk, dak li ġie spjegat fir-rikors promotur jista' jitqies bħala użu ta' kliem ġenerali li jkunu jfissru, fid-dettall, ħafna aktar affarijiet. Hu, għalhekk, li inkitbu trattati shaħ fuq il-Kodiċi Ċivili, għax l-istil huwa ta' artikolu ġenerali, bil-ġuristi u l-qrati jimlew id-dettal. L-istil Ingliż u dak tal-Unjoni Ewropea, (li fuq id-Direttiva tagħha hija bażata din il-liġi) huwa tista' tgħid, magħżul minn ta' qablu għax il-liġi tidhol fid-dettal mill-ewwel. Dan ma jfissirx li waħda qed teskludi lill-oħra. F'dan il-każ, dak li ġie premiss fir-rikors promotur, huwa l-heading tal-eżempji li nsibu fil-liġi tal-konsumatur. Li l-oġġett irid ikun konformi mad-deskrizzjoni mogħtija, adattat għall-iskop tiegħu, u juri l-kwalità u l-kapaċità li huma normali f'oġġett tal-istess tip, jistgħu jingabru f'żewġ kelmiet: li l-oġġett ikun ta' "kwalità pattwita".

L-azzjoni attriċi, li f'dan in-negozju għandha l-vesti ta' konsumatur, tista', għalhekk, timxi fuq il-binari tal-Att Dwar l-Affarijiet tal-Konsumatur, u jrid issa jiġi deċiż jekk id-difetti riskontrati humiex riżultat ta' nuqqasijiet fil-prodott, kif jallegaw l-atturi, jew ta' "bad workmanship", kif issostni s-soċjetà konvenuta. Dan għad ma ġiex mistħarreg mill-ewwel Qorti, u l-atti jridu jiġu rinvjati lilha biex tistħarreg u tiddeċiedi fuq dan il-punt."

24. *Il-Qorti, umilment u bid-dovut rispett lejn il-Qorti tal-Appell li għandha awtorità bil-wisq ikbar minn din il-Qorti, jekk xejn għaliex il-ġudizzju tagħha huwa wieħed definittiv u finali, ma taqbel xejn mar-raġunament tagħha u filfatti hija iżjed tal-istess ħsieb tal-Ewwel Qorti, ossia illi r-rikorrent huwa fil-libertà assoluta li jagħzel hu taħt liema binarji jintavola l-azzjoni tiegħu **iżda ma jistax jaqgħzel triq u imbagħad jittenta, forsi għax hekk ikun jaqbillu, jaqbad triq oħra proprju fin-nota ta' sottomissionijiet finali**. Ir-raġunijiet għal dan huma diversi, fosthom dik elenkata mill-Ewwel Qorti dwar il-kunċett tal-equality of arms iżda fuq kollox, iżjed din il-Qorti, huwa importanti l-fatt illi l-kunsiderazzjonijiet tal-Qorti f'azzjoni għal rexissjoni ta' kuntratt taħt l-Art. 74 u 78A tal-Kap. 378 m'humiex identiċi għal, u f'ċertu sens huma iżjed speċifiċi, mill-kunsiderazzjonijiet tal-Qorti f'azzjoni għal rexissjoni kuntrattwali*

taħt l-Art. 1390 tal-Kap. 16 mhux l-inqas minħabba xi obbligi li jrid jirrispetta l-konsumatur sabiex iżomm haġġin ir-rimedji tiegħu. Hekk per eżempju, kif sew tenniet l-intimata fin-nota ta' sottomissjonijiet finali tagħha, fil-każ li l-konsumatur jkun irid jittermina l-kuntratt taħt il-Kap. 378 huwa jeħtieġu inter alia skont l-Art. 78A tal-istess liġi jagħti dikjarazzjoni lill-bejjiegħ li fiha jesprimi d-deċiżjoni tiegħu li jittermina l-kuntratt tal-bejgħ. **La fir-rikors promotur u lanqas preċedentement ma saret xi dikjarazzjoni mir-rikorrent lill-kumpanija intimata f'dan is-sens.** Filfatt l-eqreb li wasal ir-rikorrent kien meta fl-email tiegħu lil Alan Calleja mibgħuta fl-10 ta' Lulju 2018 huwa qallu illi: "We have contacted MCCA and explained the full scenario who advised that we are within our legal right to refuse the replacement and ask for our money back" u inoltre meta fis-26 ta' Settembru 2018 huwa **ssuqġerielu** żewġ soluzzjonijiet, fosthom dik illi ikun hemm full reimbursement of the kitchen ... u payment for damages – li hija effettivament it-triq li ha meta fetaħ il-kawża odjerna. Ċertament però l-Qorti ma tistax tqis tali dikjarazzjonijiet bħala ekwivalenti għal waħda ta' terminazzjoni tal-kuntratt.

25. Kif diġà tenniet il-Qorti, il-mod kif imposta l-azzjoni tiegħu fir-rikors promotur u d-dikjarazzjonijiet tiegħu matul il-kawża (kemm fil-verbal tas-seduta msemmija u kemm fin-nota ta' sottomissjonijiet finali) jagħmluha ċara illi r-rikorrent fetaħ din il-kawża taħt l-Art. 1390 tal-Kap. 16. Dan qed jingħad **nonostante** illi r-rikorrent għal xi raġuni ma talabx espressament ix-xoljiment tal-kuntratt u talab ukoll il-ħlas tad-danni. Din il-Qorti, anzi kwalsiasi Qorti fiż-żminijiet tal-lum, tipprova li tista' sabiex issalva kawża u ma tkunx rigida iżzejjed f'dak li hu ż-żamma fis-seħħ tal-atti ġudizzjarji. Fir-rigward tal-fatt illi r-rikorrent qed jitlob "rifużjoni" tal-prezz ta' oġġett mixtri mingħand terzi, il-Qorti tara li din m'hijiex ħlief talba għar-risarciment tad-danni u għalhekk ma tista' bl-ebda mod tikkunsidraha fl-ambitu ta' din l-azzjoni. Fir-rigward tal-fatt illi ma talabx ix-xoljiment tal-kuntratt il-Qorti tħoss illi bit-talba tiegħu għar-rifużjoni tal-prezz sħiħ flimkien mal-premessa li l-kċina ma kienetx tal-kwalità pattwita, ir-rikorrent qed jimplika b'mod ċar illi huwa jrid li l-kuntratt innifsu jiġi xjolt u li l-partijiet jirrivertu lura għas-sitwazzjoni kif kienu qabel – status quo ante.
26. Il-kumpanija intimata tressaq ukoll bħala t-tielet eċċezzjoni tagħha l-kwistjoni taż-żamma tal-oġġett mir-rikorrent. Issostni, anke fin-nota ta' sottomissjonijiet finali tagħha, illi l-fatt illi l-kċina baqgħet fil-pussess tar-rikorrent jwassal għat-telf tar-rimedju kontemplat fl-Art. 1390 tal-Kap. 16 peress illi dan ifisser illi r-rikorrent aċċetta l-konsenja.
27. Fuq dan il-punt ir-rikorrent sostna fis-seduta tad-9 ta' Marzu 2020 (fn. 28 fol 13) illi sal-lum il-ġurnata l-kċina baqgħet mhux konsenjata lilu. Madanakollu bħala stat ta'

fatt huwa indiskuss u maqbul bejn il-partijiet illi l-kċina fil-verità ġiet effettivament ikkonsenjata lir-rikorrent u mwaħħla sa mid-29 ta' Novembru 2017. X'kellu f'moħħu r-rikorrent b'tali dikjarazzjoni hu biss jista' jgħid, però l-Qorti tista' tassumi biss illi dak li ried ifisser ir-rikorrent huwa illi l-kċina ma ġietx ikkonsenjata lilu skont il-kwalità miftehma bejn il-partijiet u mhux li addirittura ma ġiet ikkonsenjata lilu xejn.

28. Il-Qorti issa trid tgħaddi biex tikkunsidra jekk bil-fatt biss illi r-rikorrent żamm għandu l-kċina huwiex ta' xkiel għalih sabiex jeżerċita d-dritt ta' rexisjoni tal-kuntratt ai termini tal-Art. 1390 tal-Kap. 16. Il-ġurisprudenza f'dan ir-rigward mhux dejjem kienet uniformi għalkemm il-posizzjoni ċċarat ruħha sew fi żminijiet riċenti. Hekk per eżempju teżisti diversi każistika fis-sens illi x-xerrej ma jistax jinvoka favur tiegħu d-dritt ta' rexisjoni taħt din id-disposizzjoni tal-liġi jekk jagħżel li ma jirrifjutax l-oġġett u minflok jagħżel li jzommu minkejja l-oġġezzjonijiet tiegħu (fn. 29 ara inter alia **Calleja v. Calleja et.** (PA 27/02/1995), **Abela v. Cutajar** (PA, 06/02/1998) u **Schembri v. Abela** (PA, 27/07/2000)). Iktar riċenti però bdiet tiġi addottata l-posizzjoni illi n-nuqqas ta' depożitu u żżamma tal-oġġett ma jwasslux neċessarjament għat-telf tad-dritt għax-xerrej.

29. Fis-sentenza fl-ismijiet **Debono v. Uskin Ltd.** (Qorti tal-Appell Inferjuri, fit-28 ta' Marzu, 2008, Ċit Nru 2/2006/1PS) il-Qorti osservat illi:

“Ma hemmx dubbu illi l-Artikolu 1390 tal-Kodiċi Ċivili jqis bħala rilevanti l-kwalità jew kwalitajiet li huma essenzjali għall-użu tal-ħaġa jew li jiffurmaw l-oġġett ta' xi impenn kontrattwali speċifiku, u li, in mankanza, jintitolaw lix-xerrej li jaġixxi għar-riżoluzzjoni jew għar-riduzzjoni tal-prezz. Huma dawn anke skont id-dottrina legali r-rimedji ġenerali esperibbli mix-xerrej fil-każ ta' inadempiment. Ara Bianca “La Vendita e la Permuta”, Unione Tipografica – Editrice Torinese, 1972, pac. 845 et sequitur). Min irid jaġixxi b'xi waħda minn dawn mhux bilfors u dejjem irid jgħaddi għar-radd lura jew depożitu tal-oġġett li hu jqis difformi għaliex dawn ma humiex xi ingredjenti sine qua non għall-esperibbiltà jew is-suċċess tal-azzjoni. Il-każijiet ivarjaw u huma dipendenti fuq iċ-ċirkostanzi speċjali tal-każ konkret. Dan hu hekk rikonoxxut anke mill-ġurisprudenza tagħna.”

30. Fis-sentenza fl-ismijiet: **Marina Aquasport Ltd. v. Eastern Star Ltd.** (PA, 31/05/2012, Ċit Nru 1355/2000 JRM) saret din l-osservazzjoni:

“Illi problema li minn dejjem tqanqal f'dawn l-azzjonijiet u l-proponibbiltà tagħhom huwa dak dwar jekk il-ħaġa mixtrija kinitx konsenjata jew le. Jidher li din il-kwestjoni ġiet solvuta fis-sens li l-azzjoni taħt l-artikolu 1390 tista' tirnexxi u jista' jintalab it-tħassir tal-kuntratt, ukoll jekk tkun saret il-konsenja tal-ħaġa,

dment li x-xerrej ma jkunx tilef tali dritt bil-fatt tiegħu stess (per eżempju, jekk ikun biegh il-ħaġa jew ikun biddlilha n-natura tagħha) jew sakemm ma jkunx werja li qiegħed japprovaha. Jidher li l-użu tal-ħaġa u l-ilment mingħajr dewmien tax-xerrej lill-bejjiegħ dwar x'għara waqt tali użu huwa wkoll miżmum bħala element siewi biex jgħin lil wieħed jiddetermina jekk l-azzjoni taht il-kuntratt hijiex miftuħa lix-xerrej.”

31. *Inoltre fis-sentenza fl-ismijiet **Medcomms Limited v. Peter Muscat Scerri** (Qorti tal-Appell Superjuri, App Ċiv Nru. 727/2000/1, 31/01/2014) il-Qorti qalet illi:*

“L-żamma waħedha min-naħa tax-xerrej tal-ħaġa mixtrija m'hijiex ta' xkiel għas-suċċess tal-azzjoni taht l-Artikolu 1390. Hija ż-żamma tal-oġġett mingħajr reklam ta' nuqqasijiet, jew mingħajr impenn serju dirett lejn soluzzjoni li tista' twassal għat-telfien tal-azzjoni kontemplata fl-Artikolu 1390. Irid jirriżulta li x-xerrej “tilef dan id-dritt bil-fatt tiegħu stess”, u dan jiddependi miċ-ċirkostanzi tal-każ u mhux biss mill-fatt li x-xerrej żamm għandu l-oġġett in vendita.”

32. *Hekk ukoll fis-sentenza fl-ismijiet **Anthony Zammit v. Patrick Cauchi** (PA, Rik Nru 150/2017 GM, 20/05/2021) ġie osservat illi:*

“Ma jistax jingħad li l-konvenut ġie li tilef il-benefiċċju tad-dritt ta' azzjoni fuq dik il-bażi għax hu żamm l-oġġett u ma ddepożitax kif imiss taht l-Awtorità tal-Qorti. Il-prinċipju mhux assolut u jvarja minn każ għall-ieħor. (fn. 30 **Jason Pace v. Carmelo Borg** (Qorti tal-Appell, 09.01.2008)) Għal dan l-argument twieġeb tajjeb is-sentenza tal-Onor. Imħallf Maurice Caruana Curran (Vol L.ii.323) b'dawn il-kliem: “Dan l-argument ma jistax iregi u d-depożitu lanqas ma kien essenzjali, għax il-konvenut mill-ewwel werja lid-ditta attriċi bl-ilment tiegħu”.

33. *Huwa bil-wisq ovvj u mill-provi li ġew imressqa f'din il-kawża illi r-rikorrent ma kienx passiv in relazzjoni man-nuqqasijiet riskontrati u qatt ma werja li kien qed japprova l-kċina mixtrija. Filfatt jirriżulta bil-maqlub u ċioe illi għal diversi drabi r-rikorrent ilmenta mad-dirigenti tal-intimata dwar id-diversi difetti li kien qed isib. Ma jirriżultax għaldaqstant li hu tilef id-dritt tal-azzjoni kif qed tippretendi l-intimata.*

34. *Jonqos issa tiġi kkunsidrata l-aħħar eċċezzjoni tal-intimata u ċioe illi l-allegat difetti m'humix essenzjali jew sostanzjali, huma faċilment rimedjabbli u minħabba f'hekk ir-rikorrent m'għandux dritt jitlob r-rifużjoni tal-prezz iżda jekk xejn jista' biss jitlob li d-difetti jiġu riparati.*

35. *Fis-sentenza fl-ismijiet **Denis Farrugia et. v. Joseph Dimech pro. et.noë** (Qorti tal-Appell, App Ċiv Nru. 111/2002/1 PS, 25/02/2004) ingħad illi:*

“... m’għandux ikun dubitat illi in linea ġenerali ta’ dritt xerrej għandu jistenna b’affidament illi l-prodott mixtri jew magħżul minnu jikkorrispondi f’kull rispettt għal daww il-karatteristiċi idonei li jikkontribwixxu biex hekk jikkwalifikawh. Konsegwentement, anke jekk ma jissemmewx esplicitament fil-kuntratt ta’ ftehim, hi kanoni legali tal-ermenewtika kontrattwali li tikkonsidra dawn l-istess karatteristiċi bħala kwalità essenzjali tal-prodott.

Jekk, imbagħad, din il-kwalità essenzjali tkun giet imwegħda fil-mument tal-kontrattazzjoni hu mistenni li din l-istess kwalità tkun tirriżulta b’mod effettiv fil-mument tal-kunsinna. Din hi l-azzjoni għar-riżoluzzjoni tal-bejgħ minħabba inadempjenza bażata fuq il-prinċipju ġenerali “inademplenti non est ademplendum” u fuq il-patt kommissorju taċitu tipiku għall-kuntratti bilaterali kollha (Art 1068 Kodiċi Ċivili).”

36. *Fis-sentenza diġà ċitata fl-ismijiet **Medcomms Limited v. Peter Muscat Scerri** (Qorti tal-Appell Superjuri, App Ċiv Nru. 727/2000/1, 31/01/2014) il-Qorti ikkwotat il-Qorti ta’ Kassazzjoni Taljana li qalet kif ġej:*

“Si è precisato in giurisprudenza che qualità essenziali devono considerarsi quelli indispensabili per l’uso cui la cosa di un determinato tipo è normalmente destinata (C 83/4175); della loro esistenza il venditore risponde anche se non siano state specificamente dedotte in contratto. Qualità promesse sono invece quelle atipiche, se inerenti ad un uso diverso da quello normalmente proprio della cosa venduta, oppure particolari, se inerenti ad un uso della cosa conforme alla sua destinazione, ma da farsi a determinate condizioni; della loro esistenza risponde solo ove siano state dedotte (anche implicitamente) in contratto” (C 93/6240, C 78/5257).”

37. *Intqal ukoll minn ġuristi Taljani illi:*

“non ogni difetto di qualità della cosa venduta giustifica la risoluzione del contratto, la quale dev’essere, invece, esclusa nei casi di inadempienza di scarsa importanza di difetto di qualità tollerabile” (*fn. 31 G Pescatore & C Ruperto Codice Civile Annotato (7a Ediz) pag. 1553*)

38. *Mill-provi miġbura jirriżulta lill-Qorti li l-lamenteli kollha tar-rikorrent huma tali li iktar minn xejn jew jikkonċernaw l-estetika tal-kċina jew inkella huma tali li jistgħu faċilment jiġu rimedjati b’resetting. Mhumiex difetti li jolqtu xi kwalità essenzjali jew pattwita. Minn kliemu stress (*fn. 32 Ara email fol. 48*) jirriżulta illi fil-ġurnata tal-ftuħ tal-kawża l-problemi li kien fadal kienu essenzjalment:*

- *Illi l-bibien tal-fridge u l-freezer ma kienux qed jaqblu mal-bqija tal-kċina,*

- *Illi l-bieba tal-freezer kienet installata b'mod żbaljat b'dan illi kien hemm ħsara fir-rubber seal u għalhekk għandha tiġi ssettjata kif suppost*
- *Illi l-pantry back wall kien qed jinqala'*
- *Illi kien hemm clip covers li ma kienux qed jaqblu ma' xulxin*

Min-naħa tal-intimata għalkemm ma semmiet xejn dwar il-clip covers, sostniet illi l-kuntrast fil-finishes kien proċess naturali dovut għall-fatt illi l-bqija tal-kċina kienet ilha li ġiet manifatturata (u filfatti ma kienetx ġiet installata mill-ewwel kaġun tad-diversi drabi li r-rikorrent ippospona l-installazzjoni) u li l-pantry back wall kien qed jinqala' peress illi kien hemm diversi drabi li dan ġie maqluġh fil-post u fi kwalunkwe każ dan kien kwistjoni ta' setting, l-istess bħall-bieba tal-friza. Aċċettat però illi kien hemm għafsa f'bieba kaġun ta' żball tal-ħaddiema tagħha peress illi dawn kienu għafsu ż-żejjed fuqha meta kienu qed iwaħħlu l-pum.

39. *L-aħħar proposta tal-intimata kienet dik illi nonostante skont d-dirigenti tagħha n-nuqqasijiet kienu minuri u li ma kellha l-ebda obbligu li tagħmel hekk, hija kienet lesta għall-enneżima darba illi inter alia tbiddel il-faċċati kollha fejn hemm in-noce canaletto finish u terġa' ġġib u twaħħal mill-ġdid tlett units oħra. Ir-rikorrent irrifjuta. Kollox ma' kollox il-Qorti għalkemm tifhem il-frustrazzjoni tremenda tar-rikorrent li ġustament kien qed jistenna li jingħata kċina ħielsa minn kwalsiasi problemi, ma tħossx però illi d-difetti huma essenzjali jew inkella huma tali illi jolqtu sostanzjalment l-użu intiz tagħha b'mod illi l-kuntratt ta' bejgħ għandu jiġi rexiss.*
40. *Il-Qorti hija tal-fehma illi r-rimedju li kellu jeżerċita r-rikorrent kien dak li ai termini tal-Art. 1390 tal-Kap. 16, iżomm il-kċina u jitlob lill-Qorti r-rifużjoni ta' parti mill-prezz hekk kif stabbilit minn periti maħtura għal dan il-għan. Altrimenti li jitlob tnaqqis proporzjonat fil-prezz skont l-Art. 74 u 76(1) tal-Att dwar l-Affarijiet tal-Konsumatur. Minflok, ir-rikorrent għażel illi imur all out u jitlob ir-rifużjoni tal-prezz sħiħ (apparti d-danni) meta ma jidhirx illi d-difetti per se huma tali li jaffettwaw sostanzjalment xi kwalità essenzjali tal-oġġett mixtri.*
41. *Fiċ-ċirkustanzi u għar-raġunijiet imfissra l-Qorti ma tistax tilqa' t-talbiet tar-rikorrenti u ser tilqa' minflok ir-raba' u l-aħħar eċċezzjoni tal-intimata."*

L-Appell

6. L-appellant ippreżenta r-rikors tal-appell tiegħu fit-8 ta' Novembru, 2023, fejn qiegħed jitlob lil din il-Qorti sabiex:

“... tirriforma s-sentenza tal-Onorabbli Qorti tal-Maġistrati fl-ismijiet premessi datata 9 ta’ Ottubru 2023 billi tiċċad l-eċċezzjonijiet eċċepiti mill-appellati fl-intier tagħhom, filwaqt li tilaqa’ it-talbiet tal-appellant kif dedotti fl-avviż promotur datat 24 ta’ Ottubru 2018 in toto.

Bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi kontra l-appellati.”

Jgħid li l-aggravju tiegħu huwa li l-Ewwel Qorti għamlet interpretazzjoni ħażina tal-fatti, u għalhekk interpretat il-liġi b’mod skorrett.

7. Is-soċjetà appellata wiegħbet fl-20 ta’ Dicembru, 2023, fejn filwaqt li tikkontendi li s-sentenza appellata hija waħda raġonevoli u ġustifikata, tissottometti li l-appell odjern għandu jiġi miċċud bl-ispejjeż kontra l-appellant, u s-sentenza appellata kkonfermata.

Konsiderazzjonijiet ta’ din il-Qorti

8. Din il-Qorti ser tgħaddi sabiex tikkunsidra l-aggravju tal-appellant fid-dawl ta’ dak li ddeċidiet l-Ewwel Qorti, u dan filwaqt li ser tiegħu wkoll in-konsiderazzjoni s-sottomissjonijiet magħmulin mis-soċjetà appellata fit-twegiba tagħha.

9. L-appellant qiegħed isostni li l-Ewwel Qorti għamlet interpretazzjoni żbaljata tal-fatti, u b’hekk naqset ukoll li tinterseta l-liġi b’mod korrett. Qabel xejn jirrileva li ma jistax jiġi kkontestat li l-kċina kellha diversi ħsarat, u għalhekk jonqos li jiġi stabbilit jekk din setgħetx tisewwa, jew jekk it-talbiet tiegħu kellhomx jintlaqgħu o meno. Jgħid ukoll li ma kienx kapriċċ meta huwa ntavola l-preżenti proċeduri, għaliex jirrizulta mill-provi li huwa kkomunika bosta drabi mas-soċjetà appellata bil-għan li jinstab kompromess bejniethom. L-appellant

jirrileva li mix-xhieda tiegħu tal-4 ta' Mejju, 2020, jirrizulta li huwa kien induna mill-ewwel bil-grif fuq il-*panels* li kienu jagħmlu parti mill-kċina in kwistjoni, u mill-ewwel informa b'dan lill-ħaddiema tas-soċjetà appellata li kienu qegħdin iqegħduha fil-lok. Qal li minħabba li t-tqegħid kien sar filgħaxija, kien biss l-għada filgħodu li nduna li kien hemm ferm iktar grif. Jirrileva li s-soċjetà appellata min-naħa tagħha ppruvat issewwi l-ħsara, iżda minflok il-grif żdied. Għalhekk kien intlaħaq kompromess fejn kellhom jinbidlu l-pannelli tal-injam, u wara iktar minn xahrejn meta waslu l-pannelli l-godda, huwa kien induna li dawn kienu aġġar minn tal-ewwel, u għalhekk minnufih qal lis-soċjetà appellata b'dan. L-appellant hawnhekk għamel riferiment għal dak li kien qal fix-xhieda tiegħu dwar il-ħsarat evidenti, u kif is-soċjetà appellata ttentat tirrimedja, iżda jinsisti li minflok sar iktar dannu. Spjega kif huwa kien innota li wħud mill-pannelli kienu dawk originali, u għalhekk is-soċjetà appellata għal darb'oħra wegħdet li tbiddel il-pannelli kollha. L-appellant jgħid li kien iktar minn sentejn wara li huwa kien ordna l-kċina, li waslet l-kunsinna l-gdida li kienet wegħdet is-soċjetà appellata, iżda anki hawnhekk huwa kkonstata l-ħsara. Għal darb'oħra s-soċjetà appellata offriet li tirrimedja billi tbiddel fejn kien hemm il-ħsara, iżda x-xogħol il-gdid ma kienx tal-kwalità pattwita, kif jidher mir-ritratti esebiti u kif ġie ikkonfermat mill-*after sales manager* tas-soċjetà appellata stess. Min-naħa tagħha, is-soċjetà appellata baqgħet tinsisti li setgħu jinbidlu għal darb'oħra l-pannelli u l-pumi difettużi, u dan fejn l-appellant jgħid li kienu diġà nbidlu erba' darbiet qabel mingħajr suċċess. Għalhekk kien proprju meta huwa ma kellu l-ebda fiduċja li l-ħsara kienet ser tisewwa b'mod sodisfaċenti, li huwa ddeċieda li jipproċedi kontra s-soċjetà appellata. L-appellant qal ukoll li huwa kien ħallas il-prezz sħiħ lis-soċjetà appellata, u dan għal prodott li kellu jkun tajjeb u ta'

kwalità. Għaldaqstant l-argument tagħha li l-ħsarat kienu minimi u normali, għandu jiġi skartat. Jikkontendi li minn dan kollu jirriżulta li jeżistu r-rekwiżiti tal-artikolu 1390 tal-Kap. 16, u skont id-disposizzjonijiet tal-artikoli 74 u 75 tal-Att dwar l-Affarijiet tal-Konsumatur, ix-xerrej għandu dritt li jirċievi tnaqqis proporzjonat fil-prezz jew jiġi tterminat il-kuntratt, meta l-oġġett li jkun xtara ma jkunx konformi. Wara li jagħmel riferiment għal dawn l-aħħar artikoli, l-appellant isostni li għaladarba s-soċjetà appellata ngħatat diversi opportunitajiet sabiex issewwi jew tissostitwixxi l-pannelli, hija qatt ma għamlet ix-xogħol neċessarju b'mod sodisfaċenti anki wara bosta xhur, u għalhekk huwa mhux marbut li jaċċetta tiswija, u saħansitra jista' jitlob ukoll għal tnaqqis fil-prezz imħallas u għad-danni *ai termini* tal-artikolu 14 tal-istess Att. In sostenn tal-argument tiegħu, l-appellant jagħmel riferiment u jiċċita dak li qalu d-diversi Qrati f'ċirkostanzi fejn l-oġġett mibjugħ ma jkunx tal-kwalità pattwita.

10. Is-soċjetà appellata tilqa' billi qabel xejn tirrileva li din il-Qorti bħala qorti ta' reviżjoni m'għandhiex tiddisturba l-apprezament tal-fatti magħmul mill-Ewwel Qorti, u dan sakemm ma jeżistux raġunijiet gravi. Dwar il-mertu, tikkontendi li fid-dawl tal-provi prodotti, il-konklużjoni tal-Ewwel Qorti li ma kien hemm l-ebda ħsara sostanzjali fil-kċina, kienet waħda tassew raġonevoli u ġustifikata. Tgħid li sabiex tevita r-ripetizzjoni, hija tagħmel riferiment għan-nota ta' sottomissjonijiet tagħha ppreżentata quddiem l-Ewwel Qorti, u tgħaddi sabiex telenka d-difetti/ħsarat li għad hemm fil-kċina. Hija tagħmel riferiment għax-xhieda tal-appellant tas-16 ta' Novembru, 2020, fejn huwa stess ikkonferma tali difetti/ħsarat u li skont hi huma minuri u insinifikanti, sabiex l-appellant m'għandu l-ebda dritt għal rimbors sħiħ kif mitlub, partikularment, għaliex hija kienet dejjem disposta li tirrimedja a spejjeż tagħha. Tgħid li skont

L-iskambju permezz ta' *emails* f'Settembru 2018, kien jirrizulta li hija kienet disposta tirrimedja d-difetti billi tbiddel il-pannelli kollha sabiex b'hekk tassigura li ma jkunx hemm xi differenza fil-kulur, izda l-appellant ma kienx aċċetta. Is-soċjetà appellata tirrileva li l-appellant madankollu baqa' dejjem jagħmel użu mill-kċina sallum. Dwar ir-riferiment tal-appellant għall-artikoli 74 u 75 tal-Att dwar l-Affarijiet tal-Konsumatur, is-soċjetà appellata tgħid li din saret l-ewwel darba fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu quddiem l-Ewwel Qorti. Għalhekk l-imsemmija Qorti kellha raġun meta fissret il-fehma tagħha li l-appellant ma jistax jagħzel triq imbagħad jaqbad oħra fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu. Tgħid li f'kwalunkwe każ, dawn l-artikoli tal-liġi ma jistgħux jgħinuh lill-appellant, għaliex il-kundizzjonijiet hemm imfissra ma kienux ġew sodisfatti.

11. Il-Qorti tgħid li s-sentenza appellata hija tajba. Wara li l-Ewwel Qorti jidentifikat iż-żewġ talbiet li kien qiegħed iressaq quddiemha l-appellant, ikkunsidrat li fejn ix-xerrej iħoss ruħu aggravat bl-inadempjenza tal-venditur huwa għandu diversi rimedji, fosthom l-azzjoni redibitoria jew l-azzjoni stimatoria *ai termini* tal-artikoli 1424, 1426 u 1427 tal-Kodiċi Ċivili, u fejn ma jiġix ikkonsenjat l-oġġett skont il-kwalità pattwita, huwa għandu l-azzjoni kif ikkontemplata permezz tal-artikolu 1390 tal-istess Kodiċi Ċivili.

12. Ikkunsidrat li permezz tal-ewwel eċċezzjoni tagħha, is-soċjetà appellata kienet qiegħda targumenta li mhux daqstant ċar liema azzjoni kien qiegħed iressaq l-appellant. L-Ewwel Qorti tatha r-raġun, u fissret li filwaqt li l-appellant kien qiegħed jitlob ir-rifużjoni tal-prezz tal-oġġett mibjugħ mingħand is-soċjetà appellanta, huwa kien qiegħed ukoll jitlob ir-rifużjoni tal-prezz ta' oġġett

mibjugħ minn terzi. Għarfet ukoll li l-appellant ma kienx qiegħed jitlob b'mod espress li jiġi xolt il-kuntratt ta' bejn il-partijiet, iżda wkoll ma kienx qiegħed jirrifjuta l-oġġett mibjugħ lilu. L-Ewwel Qorti kkunsidrat li kif proposta l-azzjoni tal-appellant, fejn huwa kien qiegħed jippremetti li l-kċina ma kienitx tal-kwalità pattwita, u għalhekk kien qiegħed jitlob ir-rifużjoni tal-prezz tagħha, l-azzjoni tiegħu kienet dik ikkontemplata fl-artikolu 1390 tal-Kodiċi Ċivili. Għarfet li l-appellant stess kien ammetta dan fin-nota ta' sottomissjonijiet finali tiegħu, iżda anki waqt is-seduta tad-9 ta' Marzu, 2020 permezz tal-avukat tiegħu, kien iddikjara li *"l-azzjoni miftuħa minnu hija għal rifużjoni tal-prezz imħallas għall-oġġetti mixtri mir-rikorrent li sal-lum għadu mhux konsenjat kif ukoll risarciment ta' spejjeż u danni inkorsi"*.

13. L-Ewwel Qorti rrilevat ukoll, li fin-nota ta' sottomissjonijiet finali tiegħu, l-appellant għamel riferiment, u dan kif għal darb'oħra qiegħed jagħmel quddiem din il-Qorti, għad-disposizzjonijiet tal-artikolu 74 *et seq.* tal-Att dwar l-Affarijiet tal-Konsumatur (Kap. 378 tal-Liġijiet ta' Malta). Wara li ċċitat id-disposizzjonijiet tas-subartikolu 74(3) ta' dik il-liġi, ikkunsidrat li l-appellant fin-nota ta' sottomissjonijiet imsemmija, kien għamel riferiment għall-para. (a) u (b) ta' dak is-subartikolu, għaliex *"minkejja li l-intimat ingħata diversi opportunitajiet biex isewwi jew jissostitwixxi l-panels tal-esponenti, dan ix-xogħol qatt ma sar b'mod sodisfaċenti minkejja li għaddew bosta xhur, u għaldaqstant l-esponenti m'għadux marbut li jaċċetta aktar tiswijiet"*. L-Ewwel Qorti minn hawnhekk għaddiet sabiex iċċitat estensivament mis-sentenza tal-Qorti Ċivili, Prim'Awla, tal-11 ta' April, 2016 fl-ismijiet **Charles Azzopardi et vs. J.C.R. Limited**, P.A., Rik. nru. 710/12JPG, f'kuntest li kien viċin għal dak odjern. Iċċitat ukoll dak li qalet fis-sentenza tagħha l-Qorti tal-Appell (Superjuri) li ma

kinitx weriet l-istess fehma. L-Ewwel Qorti qalet li hija kienet pjuttost taqbel mal-fehma tal-Qorti Ċivili, Prim'Awla fl-imsemmija kawża, iktar minn dik imfissra mill-Qorti tal-Appell (Superjuri), għaliex wiehed ma jistax jagħżel triq u forsi għax ikun jaqbillu, jaqbad triq oħra fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu. L-Ewwel Qorti komplet tispjega għaliex hija kienet ta' din il-fehma. Fissret li r-raġunijiet kienu diversi, u fosthom kienet dik tal-*equality of arms* espressa mill-Qorti Ċivili, Prim'Awla, iżda anki għaliex id-disposizzjonijiet tal-artikoli 74 u 78A tal-Kap. 378 ma kienux identiċi għall-konsiderazzjonijiet tal-Qorti f'azzjoni għal rexxissjoni kuntrattwali taħt l-artikolu 1390 tal-Kap. 16, u filfatt kienu iktar speċifiċi. Il-Qorti tikkondividi dawn il-ħsibijiet kollha u tagħmilhom tagħha, anki fejn l-appellant qiegħed iqajjem l-istess argumenti quddiemha. Tagħraf li l-appellant kellu kull opportunità waqt il-proċeduri quddiem l-Ewwel Qorti sabiex, kif irraġunat il-Qorti Ċivili, Prim'Awla fil-każ suċitat, li jitlob għal korrezzjoni fir-rikors tiegħu sabiex dan jirrifletti li t-talba tiegħu kienet ukoll msejsa fuq l-artikoli 74 *et seq.* tal-Kap. 378. Iżda dan għal xi raġuni jew oħra naqas milli jagħmlu, u jekk hija f'dan l-istadju tal-proċeduri tippermetti lill-appellant li jintroduċi linja oħra ta' difiża, hija tkun qiegħda ċċaħħad lill-parti l-oħra mid-dritt tad-doppju eżami. Għal din ir-raġuni hija qiegħda tastjeni milli tikkunsidra l-argumenti tiegħu kif imsejsa fuq l-artikolu 74 *et seq.* tal-Kap. 378.

14. L-Ewwel Qorti komplet billi kkonfermat li fil-fehma tagħha mir-rikors promotur u mid-dikjarazzjonijiet li saru mill-appellant matul il-proċeduri, kien ċar li huwa kien intavola l-azzjoni tiegħu *ai termini* tal-artikolu 1390 tal-Kap. 16. Għarfet li hawnhekk l-appellant għal xi raġuni però ma kienx talab għax-xoljiment tal-kuntratt, u fl-istess ħin talab ukoll il-ħlas tad-danni billi talab 'rifużjoni' tal-prezz. Qalet li madankollu hija ma setgħetx tittratta din it-talba fl-

azzjoni odjerna, fejn l-appellant ma kienx qed jitlob espressament għax-xoljiment tal-kuntratt ta' bejgħ.

15. L-ewwel Qorti kkunsidrat it-tielet eċċezzjoni li kienet qiegħda tressaq is-soċjetà appellata fir-rigward tal-fatt li l-appellant kien żamm l-oġġett mibjugħ u li b'hekk huwa kien tilef ir-rimedju kkontemplat fl-artikolu 1390 tal-Kap. 16. Irrilevat li min-naħa tiegħu waqt l-udjenza tad-9 ta' Marzu, 2020, l-appellant kien iddikjara li sallum il-kċina għadha ma gietx ikkonsenjata lilu, u dan fejn fil-verità il-kunsinna seħħet, u għalhekk x'aktarx li ried ifisser kien li l-kċina ma gietx ikkonsenjata lilu skont il-kwalità miftehma.

16. Imbagħad l-Ewwel Qorti għaddiet sabiex ikkunsidrat jekk il-fatt li l-appellant żamm għandu l-kċina, kienx ċaħdu mill-azzjoni għar-rexxissjoni tal-kuntratt kif ikkontemplata fl-artikolu 1390 tal-Kap. 16. Irrilevat li l-gurisprudenza ma kienitx waħda kostanti f'dan ir-rigward, u għaddiet sabiex iċċitat diversi sentenzi riċenti tal-qrati, li juru li l-pożizzjoni llum li qiegħda tiġi addottata hija li n-nuqqas ta' depożitu tal-oġġett u ż-żamma tiegħu, ma jfissirx li x-xerrej ikun tilef id-dritt tiegħu taħt l-imsemmi artikolu 1390 tal-Kap. 16. Għal dak li jirrigwarda l-każ odjern, l-Ewwel Qorti sewwa għarfet li mill-provi kien jirrizulta li l-appellant qatt ma kien passiv fir-rigward tan-nuqqasijiet li huwa kkonstata fl-oġġett mibjugħ lilu, u qatt ma wera li huwa kien ser jaċċettah. B'hekk kuntrarjament għal dak li kienet qiegħda tinsisti fuqu s-soċjetà appellata, għustament qalet li l-appellant ma kienx tilef id-dritt tal-azzjoni tiegħu.

17. L-Ewwel Qorti mbagħad għaddiet sabiex ittrattat ir-raba' eċċezzjoni tas-soċjetà appellata, jiġifieri li d-difetti allegati ma kienux essenzjali jew sostanzjali u huma faċilment rimedjabbli, sabiex b'hekk l-appellant m'għandux dritt jitlob

għal rifużjoni tal-prezz, iżda jista' jitlob biss li d-difetti jissewwew. Wara li ċitat dak li qalet din il-Qorti kif diversament ippreseduta, u anki il-Qorti tal-Appell (Superjuri) dwar il-materja, iddikjarat li mill-provi quddiemha rriżulta li l-ilmenti tal-appellant kienu jolqtu biss l-estetika tal-kċina, jew setgħu jiġu ndirizzati permezz ta' *resetting*. Għarfet li dawn ma kienux jolqtu xi kwalità essenzjali jew pattwita, u elenkat dak li l-appellant kien spjega li kienu l-ilmenti tiegħu, li fil-gurnata li ġew intavolati l-proċeduri odjerni kienu għadhom ma ġewx indirizzati. Ikkunsidrat li s-soċjetà appellata ma kienet semmiet xejn dwar il-*clip covers* li ma kienux qegħdin jaqblu, iżda dwar il-kuntrast fil-finituri, kienet spjegat li dan huwa proċess naturali li seħħ, stante li l-kumpliment tal-kċina kienet ilha li giet installata. Ikkunsidrat ukoll dak li kienet qalet fir-rigward tal-*pantry back wall*, jiġifieri li dan kien qiegħed jinqala' għaliex inqala' diversi drabi, iżda kien jitranga permezz ta' *setting* bħal fil-każ tal-bieba tal-friża. L-Ewwel Qorti rrilevat li s-soċjetà appellata kienet imbagħad ammettiet li l-għafsa f'bieba, kienet giet ikkawżata bi żball mill-ħaddiema tagħha stess meta dawn għafsu ż-żejjed fuqha waqt li kienu qegħdin iwaħħlu pum. Imbagħad ikkunsidrat ukoll il-proposta li kienet għamlet is-soċjetà appellata sabiex b'hekk tiġi ndirizzata l-vertenza bejn il-partijiet, imma anki li l-appellant kien irrifjuta dik il-proposta tagħha.

18. L-Ewwel Qorti għustament iddikjarat li filwaqt hija kienet tifhem l-irritazzjoni li kienet giet ikkawżata lill-appellant, li kien ippretenda li huwa kien ser jirċievi kċina mingħajr l-ebda problema, hija ma kienitx tal-fehma li d-difetti kienu essenzjali jew tali li jolqtu sostanzjalment l-użu li għalih hija ntiża l-kċina, u li dan għandu jiġi ir-rexxissjoni tal-kuntratt ta' bejgħ. Tajjeb għarfet li l-appellant pjuttost kellu jitlob ir-rimedju l-ieħor ikkontemplat mill-artikolu 1390 tal-Kap. 16, jiġifieri li jzomm il-kċina u jitlob lill-Qorti għal rifużjoni ta' parti mill-

prezz kif stabbilit minn periti debitament maħtura għal dan l-iskop. Dan kollu filwaqt li għarfet ukoll li huwa seta' faċilment mexxa *ai termini* tal-artikolu 74 u s-subartikolu 76(1) tal-Kap. 378, iżda minflok iddikjarat li huwa kien qed jitlob ir-rifużjoni tal-prezz sħiħ, anki d-danni, meta d-difetti *per se* ma kienux jaffettwaw sotanzjalment xi kwalità essenzjali tal-oġġett li huwa xtara. B'hekk il-Qorti laqgħet din l-aħħar eċċezzjoni tas-soċjetà appellata.

19. Il-Qorti tikkondividi dawn il-ħsibijiet kollha kif imfissra mill-Ewwel Qorti u tagħmilhom tagħha. Tikkunsidra li s-sentenza appellata ndirizzat kull aspekt tal-vertenza eżistenti bejn il-partijiet, u għustament għarfet li d-difetti li minnhom illum qiegħed jilmenta l-appellant mhum iex daqstant sinifikanti u li ma jistgħux jiġu ndirizzati b'suċċess, b'mod li għandu jkun hemm rifużjoni tal-prezz kollu kif qiegħed jitlob l-appellant. Għaldaqstant m'għandhiex x'izzid mas-sentenza appellata.

20. Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti ssib l-aggravju tal-appellant mhux għustifikat, u tiċħdu.

Decide

Għar-raġunijiet premessi, il-Qorti taqta' u tiddeċiedi dwar l-appell tal-appellant billi tiċħdu, filwaqt li tikkonferma s-sentenza appellata fl-intier tagħha.

L-ispejjeż ta' dawn il-proċeduri fiż-żewġ istanzi għandhom ikunu a karigu tal-appellant.

Moqrija.

Onor. Dr Lawrence Mintoff LL.D.
Imħallef

Rosemarie Calleja
Deputat Registratur